

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

DONDERDAG 13 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegel
f 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de
regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents
zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de
plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 12 September.

Deze Courant verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, be-
halve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00;
voor de buitenzeden f 6.00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gilden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau
dezer Courant.

De vele en uitvoerige telegrafische dépêches door ge-
neraal Pélassier, generaal Simpson en prins Gortschakoff
aan hunne respectieve regeringen betreffende de groote
gebeurtenis van de laatste dagen, die als een plotselinge
vonderslag Europa getroffen heeft, gezonden, stellen ons
reeds in staat een beknopt overzicht te geven van de fei-
ten, die den val van Sebastopol vooraf zijn gegaan en
vergezeld hebben.

Sedert eenige dagen, maar vooral sedert Woensdag 11.,
dus blijkt het, werd het vuur met vreeselijk geweld, in-
zonderheid tegen den Malakoff, door de belegeraars
hervat, met dien uitslag, dat dagelijks minstens dui-
kend man der bezetting, volgens de berichten uit de
Krim aan de *Presse*, daaronder bezweken. Op den 7^{en} Sept.
Donderdag 11., schoten de Franschen twee grooteschepen
in de haven van Sebastopol in brand; hunne verdedi-
gingswerken waren zoover gevorderd, dat zij de stad
van den havenkant konden bereiken. Op dienzelfden dag
werd daarenboven de vesting op onderscheidene punten
in brand geschoten en vernam men van uit de stad ont-
plofing op ontplofing van kruidmagazijnen. Den daarop
volgenden dag, den 8^{en} September, — eene dubbel ge-
denkwaardige dagteekening! — werd er, des middags
ten 12 ure, door de Franschen en de Engelschen storm
geloopen, door de eersten tegen den Malakoff, door de
anderen tegen den grooten Redan. Ook de werken der
Kalefat-baai werden te gelijker tijd aangetast; 't blijkt
echter niet door welke troepen. Uit den *Moniteur* is op
te maken, dat de Franschen door de generaals Bosquet
en MacMahon aangevoerd werden; generaal de Sallés
taakte tot twee malen toe het centrale punt aan, doch
te vergeefs. Tot een malen toe werd het storm loopen hervat;
tot 2^{en} malen toe moeten dus de aanvallen afgeslagen
zijn. 't Is onzeker, hoe dikwijls zij daarbij de aangetaste
werken veroverd hebben en daartoe verdreven zijn; dit
evenwel weten wij, dat ten langen laatste de aanval op
den Redan en de werken der Kalefat baai niet hervat
is geworden, doch dat van hunnen kant de Franschen
meester bleven van den Malakoff, de sleutel van Sebas-
topol, en er hunne keizerlijke arenden op plantten. IJlings
schijnen zij van hunne zegepraal gebruik gemaakt te
hebben, om hunne kanonnen op de stad te pointeren,
ten einde het vernielingswerk te kunnen voltooien. Prins
Gortschakoff immers, ziende hoe de Franschen zich in
den Malakoff vestigden, besloot daarop zonder toeven
het terrein te ontruimen, Sebastopol aan de overwin-
naars prijs te geven en naar de noordelijke ci-
tadel de wijk te nemen. Doch vooraf gaf hij de sche-
pen in de haven aan de vlammen prijs, deed hij alle
kruidmagazijnen en al de in de stad aangelegde mijnen
springen en stak hij wat nog van Sebastopol staande was
gebleven in brand. Dat was eene onmoettelijke zee van
vuur en vlammen, waarachter de Russen hunnen aftog
dekten; vijf honderd hunner zwaar gekwetsten moesten
zij echter achter laten; vermoedelijk zullen die wel in
de vlammen zijn omgekomen. Door de vuurzee, die locide
voor hunne vesten, terug gehouden, viel er voor de
Franschen niet aan te denken den vijand te achterhalen,
en prins Gortschakoff kon derhalve veilig en ongestoord
het noordelijk deel der stad bereiken.

Van hunnen kant hadden, overigens, de fransche en
de engelsche kanonnenkruisen, van uit de Strelitzka-baai,
aan den aanval deel genomen: 1200 bommen braakten
zij uit op het quarantaine-bastion en op het fort Alexan-
dar; de batterijen der quarantaine, en door de Russen
te zijn ontruimd, sprongen dien ten gevolge in de lucht.

De Karabelnaya en het eigenlijk Sebastopol bestaan der-
halve niet meer. En zij het nu al waar, wat prins Gort-
schakoff berijpt, dat den verwinnaars niets dan «bloedige
ruinhooften» in handen zijn gevallen — wanneer men
aanreikt, wat van de russische zijde, wel wat onvoor-
zicht, verzekerd werd, dat het in Sebastopol was dat
zieh de zedelijke en militaire magt van Rusland als ge-
concentreerd had, dan is het niet minder waar, dat door
den val van Sebastopol Rusland in 't hart getroffen is en
dat, onder de «bloedige» en rookende «puinhooften» die
slagten nog zoo triomfantelijk «onverwinnbaar» geheeten
stad, Ruslands gloriezon is uitgedoofd.

Reeds menigmaal hebben wij den *Gravenhaagschen*
Nieuwsbode bij het fatsoenlijk publiek in Nederland voor-
gesteld in zijne jongensachtige gedaante, in de hoop dat
de knaap er naar trachten zou om van de schoolplanken
af te komen en een man te worden. 't Is te vergeefs;
wij verliezen er onzen tijd en onze moeite aan. De platste
en meest algezaagde gemeen-plaatsen worden steeds door
hem als kostelijke parelen opgeraapt en in zijne kolom-
men te kijk gezet met illustratiën in den stijl en het
karakter, die men gewoonlijk op de schoolbanken met
inkt geklad, of met een pennemes ingesneden, aantreft.
Als een vreemdeling in Jeruzalem, is hij te midden der
polemieken, die in Nederland gevoerd wordt, gevallen:
men kan begrijpen wat hij, die noch lezen noch schrij-
ven kan, maakt van al hetgeen hem onder de handen
komt. Het schemert hem groen en geel voor de oogen,
hij tast in den blinde rond, en grijpt, gelijk de onge-
luks-kinderen, juist datgene aan, wat alle waarde ver-
loren heeft.

Herhaaldelijk hebben wij reeds voorbeelden aangehaald
van het talent van den *Nieuwsbode*. Hij schijnt onze aan-
merkingen voor complimenten aan te nemen, die hij in
zijne zedige bescheidenheid altijd onbeantwoord laat.
Daarentegen gaat hij voort, van den hak op den tak spring-
gend, ons te nemen tot het onderwerp der amplificatiën,
waarin hij zich bij voortdoring en helaas! zonder vrucht
oefent. En dewijl wij ons niet alle dagen met de op-
voeding van den *Bode* kunnen bezig houden, zoo willen
wij van daag door een stevig voorbeeld aantoonen, dat
de knaap daarvan behoefte heeft. Misschien zal zich ook
een ander over hem erbarmen en aanvullen wat wij wegens
tijds-gebrek moeten achterlaten. Wij zullen daarom den
Nieuwsbode in zijne volle glorie voor het nederlandsch
publiek ten toon stellen; en schrijven daarom hier let-
terlijk af een der beste artikelen, die hij tegen ons heeft
uitgekraamd.

In zijn Nummer 1704, van Zondag en Maandag den
2^{en} en 3^{en} September, lezen wij het volgende:

«De *Tijd* bespreekt de verrigtingen van de Protestant-
sche maatschappij tot bevordering van welstand voorna-
melijk onder landlieden. Dat zij de zaak afkeurt is na-
tuurlijk en duiden wij haar niet euvel. Maar hoezeer wij
liever niet onophoudelijk daarop wilden wijzen dat het
Roomsch-Katholicisme — zoo als het door de *Tijd* wordt
voorgesteld — vijandig is aan het ons zoo dierbaar vader-
land moeten wij de volgende woorden onder de aandacht
onzer lezers brengen.»

«In dien onbehouden en dweepzicken ijver erkent
«men ligtelijk den geest zijner ONEDELE vaders, welke
«zich nog in een deel hunner nakomelingschap niet vor-
«loochent.»

«Wij zullen niet stilstaan bij de beschouwing, bij welke
eene blaam die aldus op onze geschiedenis geworpen
wordt. Het volk dat algemeen vereerd werd om bekende
trouw, eerlijkheid, edele eenvoudigheid en standvastig
karakter, wordt hier met eene pennestreek op het diepst
vernederd. Doch wat men ook mocht beweren, de geschie-
denis geeft het beste antwoord op eene beleediging, welke
met een schouder ophalen zoude kunnen beantwoord
worden.»

«Is het eene zaak die zoo veel mogelijk vermeden
wordt, om van hen, welke de aardse loopbaan heb-
ben verlaten, het kwade te vermelden, hoogst zeldzaam
is het voorbeeld van een zoon welke den naam zijns
vaders niet alleen niet besmetten, maar zelfs daarin voor-
gaat; en de algemeene afkeuring die eene dergelijke
handelwijze ontmoet, wordt het best met de woorden
«ontaarde zoon» uitgedrukt.»

«De *Tijd* heeft niet geschroomd zich aan eene derge-
lijke beschuldiging bloot te stellen.»

«Hoe is haar het gevoel zoo verstoempd en schendt zij
de eerste regelen der welvoegelijkheid?»

«Wij vinden de oplossing van deze vraag in het feit:
«voor hen welke de *Tijd* sobrijeven is Nederland niet het
Vaderland en hunne voorouders waren de onze niet.»

«Reeds bij eene vorige gelegenheid verkondigden wij,
dat de Protestantsche rigting de nationale was, dat de
Roomsch-Katholieke niet overeenstemde met de overleve-
ringen welke onze geschiedenis ons heeft achtergelaten.

Die stelling is nu overtuigend bewezen, de *Tijd* schaamt
zich over hen, op welke wij ons beroemen. Toen Hel-
mers den dichterlijken banvloek uitsprak over hem:

Die diep verbasterd

Den Vaderlandschen grond miskent,

Den grond van zijn geboorte lastert

En 't heilig graf der vaders schendt;

kon hij zich niet voorstellen, dat door de zorgeloosheid
en onverschilligheid van zijne tijdgenooten en hunne
kinderen, zich langzamerhand eene kolonie vreemdelin-
gen zouden komen vestigen; die de gastvrijheid, welke
hun toeliet om gebruik te maken van de voorregten,
aan dezen grond door zijne ligging en door den ijver
der bewoners verbonden en zich van geheel onbemiddeld
dikwerf tot eigenaars van groote inrigtingen van nijver-
heid te verheffen, met beschimping en smaad zouden
vergelten. Gaan wij van de veronderstelling uit, dat
de *Tijd* voor hen schrijft, heeft deze dan reden om,
wanneer eenige Protestanten door hunne begunstiging,
dit aantal niet willen uitbreiden, hun dit zoo euvel te
duiden? Zoude men haar niet met alle regt kunnen
vragen: «zoo gij de gevoelens der Roomsch-Katholieken
vertegenwoordigt, eischt dan geene zelfverdediging dat
wij den vijand niet in kracht laten toenemen?» Maar
wij kunnen dit niet gelooven, wij zijn overtuigd dat er
nog menige Katholiek is die zich niet schaamt Neder-
lander te zijn en daarom willen wij ook geene verwijde-
ring prediken tegen de Katholieken elk voor zich, maar
vooral tegen die rigting welke zelfs in de landen, waar
het Roomsch-Katholicisme bijna uitluitend wordt beleden,
door de leden zelve van het kerkgenootschap wordt be-
streden en afgekeurd. Er zoude zulk eene verwijdering
niet bestaan tusschen een groot gedeelte onzer Natie,
wanneer het ijveren, het drijven, het onderwerpen van
alle belangen aan de heerschzuchtige bedoelingen van
die rigting, niet op het gevaar had gewezen, hetwelk
eene te groote zorgeloosheid zoude verwekken!

«Doch wij stappen van dit onaangenaam onderwerp af.
Wij hopen dat de *Tijd* door de beschaafde Roomsch-Ka-
tholieken moge worden gelezen, opdat zij er eene waar-
schuwning in zullen vinden, die de bewoners van hetzelfde
Vaderland nader tot elkander brengen zal.»

«Ziedaar de stijl, de gedachten en de wetenschap van
den *Nieuwsbode*. Men zal ons toevoegen, dat in 't ge-
geven stuk noch stijl, noch gedachten, noch wetenschap
zijn te vinden. Wij mogen 't niet betwisten; maar stip-
pen aan, dat wij slechts spreken voor de bevatelijkheid
van den *Nieuwsbode*. Als men b. v. let op de zinsnede:
«Wij zullen niet stilstaan bij de beschouwing, bij welke
«eene blaam, die aldus op onze geschiedenis geworpen
«wordt.» punctum; dan, en er zijn er meer danda-
nigen aan te treffen, begrijpt men dat wij geen betoog
behoeven te leveren, dat de *Nieuwsbode* zijne moedertaal
niet behoorlijk lezen noch schrijven kan. Wij hebben
dat trouwens reeds vroeger aangetoond.

Overigens geeft de *Nieuwsbode* nog daarvan dit in het
ooglopend bewijs, dat zijn aanval tegen den *Tijd* gegrond
is op een artikel door ons letterlijk uit den *Katholiek*
overgenomen en als dusdanig aan onze lezers medegedeeld.
Zijn geheel artikel valt derhalve in het water, voor zoo
ver het den *Tijd* betreft.

Ofschoon het schrijven van den *Nieuwsbode* ons dus niet
aangaat, zoo willen wij er toch een woord van zeggen.

Er wordt daar beweerd:

1°. dat de *Tijd*, dat wil zeggen de *Katholiek*, 't heilig
graf der vaders schendt;2°. dat zich hier te lande, door de zorgeloosheid en
onverschilligheid van Helmers tijdgenooten en hunne kin-
deren, is komen vestigen eene kolonie van vreemdelingen,
die de gastvrijheid met beschimping en smaad zouden
vergelten; en3^o. dat het goed kan zijn maatregelen te nemen, op-
dat het getal Katholieken, 't welk fortuin maakt, niet
grooter worde.

In de eerste plaats, wat weet de *Bode* van de vaders?
En zeer zeker zijn *zijne* vaders niet de *onze*. Wij zijn 't
niet die roemvolle mannen als onze vaders uitslaan,
om der geloofswille. Wij verzaken niet het voortgeelacht,
dat ons vaderland groot maakte en magtig en geëerd.

Maar wij gelooven niet, dat tot dat roemrijke voorgelicht behoorden de watergeuzen, noch Lumey, noch zijne trawanten, noch de beulen van de martelaars van Gorcum en van Musius. Wil de *Bode* afstammen in de rechte lijn van de mannen die de kerken plunderden, onze priesters vermoordden en onze kloostervrouwen schonden; hetzij hem geoorloofd; wij dragen er oem op dat van het bloed diergenen niet een druppel in onze aderen vloeit. Maar dezulken zijn zeker de vaderen geweest, en daarop wees de *Katholiek*, van hen, die, als geweldige vervolging hun ontbreekt, deze aanvullen door het middel van Julian den apostaat.

In de tweede plaats insinueert de *Nieuwsbode*, dat de Katholieken *vreemdelingen* zijn in Nederland; eene kolonie van vreemdelingen, die hier rijk worden en misbruik maken van de verleende gastvrijheid. Wij vertalen, dat is verduidelijken den *Nieuwsbode*, die niet verstaanbaar weet te schrijven. Wij vergeven hem zijne insinuaties gaarne. De *Bode*, die niets weet, weet natuurlijk ook niet, dat sinds den H. Willibrordus ons volk katholiek is geweest, tot op den tijd, dat het Protestantismus hier door *vreemdelingen* werd ingevoerd met geweld van opschuddingen, oproeren, plunderingen en al den aankeve van dien. Hij weet niet dat nog lange jaren na de invoering der hervorming verreweg de meerderheid, de gezetene bevolking onder steden en dorpen, katholiek is gebleven, en eerst lang naderhand protestantsch is geworden bij gebrek aan herders, die de Katholieken konden onderwijzen en hun de H. Sakramenten toedienen. Hij weet niet, de *Nieuwsbode*, dat, om van onzen tijd te spreken, vele onder de meest aanzienlijke protestantsche families in ons land van vreemden oorsprong zijn, en dat hij doelende op eenige katholieke gezinnen, die zich van elders hier gevestigd hebben, slechts het aangezicht veler protestantsche geslachten schendt. Hij weet niet, de *Nieuwsbode*, dat de eenige katholieke vreemdelingen die hier fortuin maken en achtbare vreedzame burgers zijn, en den Staat meer bevoordeelen dan zij-zelfen voordeel genieten, uitzonderingen zijn, en dat de Katholieken, over het algemeen genomen, gelijk schrijver dezes, er op mogen roemen uit echt en zuiver en onvervalscht nederlandsch bloed te zijn gesproten.

Eindelijk, als men in den *Nieuwsbode* gelezen heeft, dat de tijdgenooten van Helmers en hunne kinderen worden beschuldigd van zorgeloosheid en onverschilligheid, dan begrijpt men dat het schrijven van den *Bode* geen ander doel heeft, dan om de geheime genootschappen aan te moedigen van toch maar drok katholieke zielen voor geld protestantsch te maken; een doel, waarvoor het blad toch nog te veel fatsoen heeft gehad om er rond mee voor den dag te komen, en dat het daarom slechts in bedekte woorden, en met allerlei draaijen en wendingen aanbeveelt.

Wij hebben met genoegen die schaamte opgemerkt. Ze bewijst dat er nog iets op den bodem van het hart ligt, dat beter doet hopen. Wij zullen zien wat het geeft.

Immiddels nemen wij van den *Bode* afscheid, hem overlatende aan de zorg van anderen, die zich de moeite zullen willen getroosten hem te onderwijzen. Die moeite zal niet gering zijn. Wij zullen trachten een oog op hem te houden, zonder ons in het minst verplicht te achten hem opmerkzaam te maken op de dwaasheden, die hij in zijne onwetendheid mogt uitstallen. Wij stellen ons slechts voor, dit nu en dan een enkelen keer te doen, als wij daarvoor tijd en lust hebben.

Wij vertrouwen dat wat de kommissie voor het liefdeswerk der spijskokerij van de *Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* in ons voorlaatste Nummer ter openbare kennis heeft gebracht, aan veler opmerkzaamheid niet zal ongaan zijn. Niettemin achten wij het onzerzijds van onzen pligt er bijzonder de aandacht op te vestigen en niets haastigers hebben wij te doen dan dien pligt te vervullen.

Waar eene epidemische ziekte heerscht als die, welke weêr, sinds eenige weken, vele honderden onzer stadgenooten heeft aangegrepen, daar kiest zij bij voorkeur, — de waarneeming van elken dag leert het, — hen tot slagtoffer, die, gebrek lijdende aan het noodzakelijkst levensonderhoud, daardoor als voorbeschikt zijn tot het in zich opnemen der ziektekiem. Dat zegt ons wat de christelijke liefde, wat zelfs de menscheeljkheid van ons vordert: al wat in ons vermogen is, moet door ons in het werk worden gesteld, om, vooral in dagen als de tegenwoordige, den hulpbehoevenden een beter voedsel, inzonderheid een krachtig dierlijk voedsel te bezorgen.

De *Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo* heeft dit even zoo begrepen en wil daartoe, in de mate van hare krachten, bijdragen. Aan al de arme gezinnen, door haar bezocht, zal zij twee maal per week eene krachtige vleeschsoep uitdeelen, en zoo zullen ten minste die drie- of vier honderd gezinnen geen volslagen gebrek hebben aan alle betere voeding. De voornoemde Vereeniging wil echter meer doen. Worden haar daartoe de middelen verstrekt, dan wil zij, als toen de cholera ten jare 1853 hier ter stede heerschte, dagelijks hare spijskokerij voor de krachtiger voeding der hulpbehoevenden beschikbaar stellen en zich met de uitdeeling der toebe-

reide spijzen belasten. Binnen twee maanden tijds, mogt zij, bij die vorige beurtige gelegenheid, 27,000 portien krachtig voedsel uitreiken; zij is tot datzelfde doelbetoon ook nu weer bereid: 't moet haar slechts blijken uit de liefdes-offers, die haar zullen gebragt worden, dat ook nu weer datzelfde dienstbetoon van haar verlangd wordt.

Stroomen derhalve onze liefdes-offers haar mildelijk toe. Toonen wij alzoo, dat wij opregtelijk medelijden hebben met het lot van hen, die bij voorkeur, daar zij zoo veel missen wat ons ruimschoots geschonken is, de prooi der „ziekte” worden en laat ons daardoor medewerken aan de, althans gedeeltelijke, verbetering van hunnen smartelijken toestand. Onze liefdegaven zullen den God der liefde welgevallig zijn, als de offers van ons dankbaar en echt-christelijk gevoel, en Hij, die Zijne noodlijdende broeders en zusters ons ter verzorging heeft achtergelaten, zal die offers niet onvergolden laten.

Wij zijn bereid tot het in ontvangst nemen van hetgeen men ter bereiking van het aangeduide doel mogt willen bijdragen. Reeds hebben wij melding te maken van de onderstaande giften:

Van J. R. f50. B. B. f25. W. W. f5.

Eergisteren heeft de afdeling taal-, letter-, geschiedkundige en wijsgeerige wetenschappen der kon. akad. van wetensch. te Amsterdam eene gewone vergadering gehouden. Daarin is o. a. in behandeling gekomen het rapport over het voorstel van den heer Cobet, strekkende, om zich tot de hooge regering te wenden, met verzoek om middelen te beramen tot wering der bestaande gebreken in het hooger onderwijs en de indiening van een wetsontwerp op dat onderwijs te bespoedigen.

Na eenige discussie en eene belangrijke redevoering van den heer Cobet tot verdediging van zijn voorstel heeft de vergadering met algemeene stemmen, behalve die van den heer Cobet, die zich buiten stemming hield, aangenomen het beginsel, dat de akademie bevoegd is, zich over zaken, het hooger onderwijs betreffende, tot de regering te wenden; met 12 tegen 3 stemmen (de HH. Bosscha, van Lennep en Rutgers), is aangenomen het beginsel, dat tot zoodanigen stap het tenwoordige oogenblik geschikt was; het voorstel van den heer Cobet tot wederinvoering van het staats-examen is aangenomen met 8 tegen 7 stemmen; ook is met 9 tegen 6 stemmen aangenomen het voorstel in het rapport der kommissie vervat om bij de regering aan te dringen op eene algeheele hervorming van het hooger onderwijs en eindelijk is besloten om van een en ander mededeeling aan de zuster-afdeeling te doen en haar uit te noodigen hare meening kenbaar te maken, en bijaldien zij het gevoelen dezer afdeeling omhelst, alsdan eene kommissie te benoemen om met eene kommissie uit deze afdeeling een adres op te stellen, hetwelk in eene vereenigde zitting der beide afdeelingen zou worden gedebatteerd. Op voorstel van den heer van Lennep zal de heer Cobet bij de stukken, aan de natuurkundige afdeeling te zenden, een afschrift voegen zijner belangrijke rede.

Aan een partikulieren brief uit 's Hage ontleenen wij het volgende:

„Volgens alhier ontvangen tijdingen bevindt zich H. M. de Koningin thans in goeden welstand te Friedrichshaven aan de Bodensee. H. M. wordt den 15 dezer te Stuttgart verwacht.” (Amst. Cour.)

De opening van de vergadering der Staten-Generaal, op Maandag 17 Sept., zal, volgens het daarvoor vastgestelde programma, met de gebruikelijke plegtigheid geschieden. Ten 1 ure zal de Koning van zijn paleis naar de vergaderplaats afrijden.

Door de plaatselijke kommissie van geneeskundig toezicht werd dezer dagen ten gevolge van haar ter oore gekomen geruchten, als zoude het duinwater minder dengdzaam en van het gebruik schadelijke gevolgen ondervonden zijn, een onderzoek deswege aan hare scheikundige leden opgedragen. Door die leden is dien ten gevolge verklaard, dat zij niet aarzelen als hunne overtuiging uit te spreken, dat het water, hetwelk thans door de duinwatermaatschappij wordt aangevoerd, niet alleen geene schadelijke eigenschappen bezit, maar dat ook hetzelve in tegendeel de naam van zeer goed drinkwater moet blijven toegekend, waaruit volgt, dat de geruchten, die ten nadeele van het duinwater worden verspreid, van allen grond ontbloeit zijn. (//.)

In Friesland is de oogst van 't koolzaad thans ook afgevoerd; hij is daar gewoonlijk 14 dagen later gereedigd dan in Groningerland, waar men zoo veel vroeger met den oogst begint; de friesche landlieden hebben dit jaar daarvan dat voordel gehad, dat zij het koolzaad meestal droog van het land gekregen hebben, hetgeen niet het groningsche koolzaad meestal niet het geval geweest is. Vrijdag jl. was te Leeuwarden weder vrij wat koolzaad aan de markt; bij weinig kooplust werd het beste tegen den buitengewoon hoogen prijs van f18 verkocht. Den landlieden gaat het thans over het algemeen zeer goed; maar in Groningen en Friesland verdienen zij kapitalen,

sommigen weten dan ook volstrekt niet meer, wat zij weelde zullen doen.

Uit de Marne (Groningen) wordt berigt, dat men den oogst dezes jaars over het algemeen gezegend en rijk mag noemen. Allerwege is men aldaar — geholpen door de vele vreemdelingen, die in dezen tijd uit het Westerkwartier en het naburige Friesland derwaarts overkomen druk bezig met de inzameling. De weersgesteldheid schrijft men verder laat niets te wenschen over, want zelfs de enkele dag regen, die somwijlen het werk vertraagt, komt juist van pas op het uitgezaaide koolzaad alsmede op de uitmunten opgekomen klaver en op de granslanden.

Een pleziertrein, gisteren per stoomboot Aymon Louis van Antwerpen naar Vlissingen vertrokken, kwam aldaar omstreeks half drie ure aan. In het geheel bevonden zich 150 passagiers aan boord, waaronder een 50-tal leden der *Société Lyrique l'Echo de l'Escaut*, met het doel het aankondigde concert te geven ten voordeele der slag-offers van den jongsten watervloed in Nederland. Dit concert werd door een vrij talrijk publiek, zoo uit Vlissingen Middelburg bijgewoond en leverde voor alle aanwezigen een waar knustgenot op. (H.)

Gräfenberg, het toevluchtsoord van zoo vele kranten beroemd door zijne gezonde ligging, is thans ook door cholera, althans in zijne omgeving bezocht geworden. Priesnitz had verklaard, dat geen cholera-zieke er aansterven kon, als men de waterkuur behoorlijk aanwendde. Dit heeft thans, zoo als de *Bras. Ztg.* meldt, de opvoerder van Priesnitz, dokter Schindler, bewaarheid. In de afgelopen week werden in eene naburige fabriek 62 personen door de cholera aangetast: hij behandelde ze naar de voorschriften van Priesnitz, en niet een stierf. De heeft de badgasten zeer gerust gesteld, die er ten getale van 300 hijeen zijn. Engelschen en Amerikanen hebben er echter niet meer, die begeven zich thans naar het schoone dal van Pesio bij Turin, waar een leerling van Priesnitz in de abdij aldaar de koudwater-geneeskunde inevoerd heeft. Zonderling dat in het vrije (?) Nederland dergelijke inrigting, die thans in schier alle beschaafde landen haar zegen verbreidt, verhoeden is, en de bedrivers als misdadigers vervolgd en gestraft worden. (IJsselbode.)

Z. M. heeft den vice-admiraal E. G. v. d. Plaat, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, bevorderd tot kommandeur der orde, den luit. ter zee luit. E. G. v. d. Plaat benoemt tot ridder van voorschreven orde.

's GRAVENHAGE, 11 Sept. Z. Exc. de ridder de Bazeloud minister van H. M. de Koningin van Spanje bij h. Nederl. Hof, heeft, na eenen geruimen tijd in de residentie te hebben doorgebracht, die heden verlaten, zij over Frankrijk naar Spanje terug begevende.

— In de residentie zijn aangekomen aan het *Hof de Ballerus* afgestapt, H. D. H. de Prinsen de Bellemont met gevolg, vergezeld van H. D. professor H. J. B. Seglar, komende van het eiland Malta.

— Naar men verzekert, zullen de manoeuvres der verschillende korpsen, zoo in de residentie als te Leiden, te Delft in garnizoen, eerst den 16 dezer in de val van Waalsdorp aanvangen en vermoedelijk slechts 6 maanden plaats hebben.

— De kiezersvereeniging *Nederland* heeft in hare vergadering van heden avond met aangenom. algemeene stemmen tot kandidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, ter vervanging van den heer Boreel van Hordaland, gekozen de heer Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoud lid der Tweede Kamer. De vereeniging heeft tevens met algemeene stemmen besloten, om die kandidatuur zowel bij de afwezige medeleden als in het algemeen bij de kiezers van 's Gravenhage, krachtadig aanbevelen.

LEYDEN, 11 September. Door de cholera-asiatica werden sedert onze vorige opgave aangetast 12 personen waarvan 8 zijn overleden; als hersteld werden aangegeven 3 personen, blijvende er op dit oogenblik nog 52 lieden in behandeling.

BREDA, 10 Sept. Ik ben zoo vrij u de opmerking te maken, dat in uw berigt uit Nieuwediep van Zaterdag 8 Sept. eene vergissing is ingeslopen.

Van de vijf eerw. zusters die naar Curaçao vertrokken zijn, waren er drie uit dit gasthuis. Deze zijn bevestigd om aldaar een tot hiertoe nog niet bestaand gasthuis te rigten, bijzonder voor de lijdende aan gele koorts en andere besmettelijke ziekten, terwijl de twee andere Rozendael aan de zich daar reeds bevindende zusters behulpzame hand zullen gaan bieden. Alle vertrokken met den grootsten ijver, waarvan nog haar laatste schied van van boord getuigde.

OSSENDRECHT, 9 Sept. De processie, welke jaarlijks van hier naar het naburige België gaat, (welke om vermaardheid heeft erlangd door polemiserende courante artikelen en interpellatiën in de Kamers der Staten-Generaal), heeft gisteren, feestdag van Onze Lieve Vrouw geboorte, plaats gehad. Men bemerkte in de gemeen-

de tegenwoordigheid van den inspecteur van 's rijks-politie, benevens den luitenant der mairchausée uit Breda en eenige manschappen van dat wapen. De optocht en de terugkomst der bedevaartgangers heeft in den zin der bekende wet op de kerkgenootschappen, plaats gehad, zonder uiterlijk vertoon. De vaandels, witten gewaden enz., bij zoodanige processien gebruikelijk, zijn hier op eenen beelden wagen geplaatst, doch over de grens gekomen hebben de bedevaartgangers zich in geregelden optocht georganiseerd en de zich op de wagen bevindende versierselen te voorschijn gehaald om zoo het doel der reize te bereiken. Bij den terugkeer heeft omgekeerd hetzelfde plaats gehad. De ambtenaren der justitie zijn, over den goeden afloop dezer zoo veel besproken zaak weltevreden, gisteren avond weder vertrokken. (H.)

REIJEN. 10 Sept. De brigade kavallerie en de batterij rijdende artillerie waren heden ten 10 ure op het voorwaarts gelegen terrein verzameld en hebben groote tactische bewegingen uitgevoerd.

De veronderstelling was, dat een vijandelijk troepenkorps aan de zijde van Gilze was opgesteld, waartegen een snelle voorwaartsche beweging met halve batterijen werd verricht, terwijl deze in het vuren avanceerden, gevolgd door gesloten charges en later ook en fourageur, om den verstrooiden vijand te vervolgen.

Schoon in der daad was het gezigt op de uitvoering der evolutiën, die zich door juistheid onderscheidten en zelfs bij de snelste bewegingen in orde en kalme werden ten uitvoer gebracht, hetgeen dan ook de tevredenheid van den bevelvoerenden generaal mogt wegdragen. Ondanks de ongelijkheid der oefeningsplaats, zijn bij die bewegingen geene ongelukken ontstaan.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*: **PARIS**, 12 Sept. Ter gelegenheid van de inneming van Sebastopol heeft de Keizer goedgevonden, dat heden in zijne tegenwoordigheid en in die van de grootste staats-lidgen in de kerk Notre Dame een plechtig *Te Deum* zal worden gezongen, voorts is bepaald, dat heden avond een voorstelling in den schouwburg zal worden gegeven, die het publiek kosteloos kan bijwonen, en dat door een algemeen illuminatie de vreugde der parijische bevolking zal blijken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIS, 11 Sept. De tijding der overmeestering van Sebastopol wordt van alle zijden bevestigd. — Generaal Pélissier meldt van den Odeh, dat de werken van het Kanaal bij het Zuidelijk gedeelte van Sebastopol niet meer bestaan. De Russen, de stovige vestiging der Franschen in den Malakoff toren ziende, bevelen om de plaats te ontruimen, na bevorens al de verdedigingswerken in de lucht te hebben doen springen. Dit onmetelijke succes — zegt de generaal — doet onzen troepen de grootste eer aan. Morgen zal ik de resultaten van dien grooten dag kunnen preciseren, waarvan aan de generalen Bosquet en Mac Mahon voor een goed gedeelte de eer toekomt.

— De admiraal Bruat meldt van zijne zijde, onder dezelfde dagteekening, het volgende:

Gisteren werd storm geloopt op den Malakoff-toren, op het Groot Redan en het Centrale Bastion. De fransche bombardeerbooten hebben van uit de Streliska-baai 600 bommen geworpen in het Quarantaine-fort en het fort Alexander; de engelsche bombardeerbooten wierpen eveneens 600 bommen op beide punten. Deze nacht hadden er in de vesting geweldige ontploffingen plaats en vatte er een groote brand. De Russen lieten hunne lijnschepen maken en spaarden slechts eenige stoombooten. Ook de Quarantaine-batterijen zijn door de Russen ontruimd en vlogen daarna in de lucht. De fransche soldaten staan met geïsoleerde groepen op de wallen der stad, die overigens ten eenenmale verlaten schijnt.

— Omer-pacha is naar Varna vertrokken, om de inscheping van een korps van 15,000 man te overzien. Hij heeft zich vervolgens naar de Krim en van daar naar Balta, waar een leger van 40,000 man geconcentreerd wordt.

— Het engelsch-turksche contingent onder bevel van generaal Vivian is voor de Krim ingescheept. Daarentegen zal de brigade korassiers van daar terugkeeren.

— Den 11 dezer hadden Russische bommen twee kruidmagazijnen in het Mamelon Vert doen springen, waardoor 120 man werden gewond of gedood.

— Abdel-Kader is te Parijs aangekomen. Hij is voornemens den Keizer te verzoeken hem een andere verblijfplaats toe te staan.

— Nopens den moordanslag op Keizer Napoleon is niets nieuws bekend. Alleen vermoest men dat Bellamare medeplegtigen moet hebben, die men op alle mogelijke wijze op het spoor tracht te komen. De Keizer heeft hem op de Tuileriën doen brengen en hem persoonlijk een verhoor doen ondergaan.

— Op den spoorweg van Versailles heeft gisteren avond een droevig ongeluk plaats gehad. Een passagierstrein,

die ten 64 ure van Versailles vertrok en in kwam namelijk in botsing met een goederen trein, die van den tegenovergestelden kant kwam aanstroom, ten gevolge waarvan 9 personen gedood en 16 gewond zijn, terwijl een bagage-wagen en een waggon verbrijzeld en twee andere waggons zwaar beschadigd werden. Reeds is een zeer streng onderzoek naar de oorzaak van dit ongeluk ingesteld.

— De *Indépendance belge* acht zich nogmaals verplicht ter kennis van het publiek te brengen, dat zij noch van eigenaar, noch van directie zal veranderen, en ze maakt zich eenigzins moeilijk over de verdrietige taak om dit telkens te moeten herhalen. Het eerste orgaan der vrijmetselarij kan zich niet maar niet begripen, wat men er aan heeft, zulke oprapels uit te strooijen, als daar zijn, dat de *Indépendance* in dienst van het fransche gouvernement zou treden. Het laat zich begripen, dat een blad, 'twek nooit iets anders vertelt dan de zuivere waarheid (zoo als die namenlijk in de logies wordt beoefend) zich ergert over een leugen. Verder geeft het orgaan te kennen dat het in alles op den ingeslagen weg zal voortgaan. De flauwe hoop dus, dat de *Indépendance belge* eindelijk eens een betere houding zal krijgen, schijnt weder geheel vervlogen.

— In den *Constitutionnel* wordt een brief uit Weenen gepubliceerd, die veel licht verspreidt over de betrekkingen van Oostenrijk tot de westersche mogendheden. Men ziet er uit dat het indienen der geloofsbriefen van vorst Gortschakoff als buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Rusland bij het hof van Weenen, de terugroeping van den heer de Bourkeney en lord Westmoreland, die Frankrijk en Engeland door eenvoudige zaakgelastigden zou hebben doen vervangen, niet ten gevolge had. Zoo ook wilde Oostenrijk door zijn eerste ontwerp van militaire overeenkomst zich niet verbinden om aan Rusland den oorlog te verklaren, of de Franschen en Engelschen moesten er in toestemmen om 300,000 man naar de russische grenzen van Oostenrijk te zenden, terwijl het kabinet van Weenen verklaarde gereed te zijn, een gelijk getal op de been te brengen, ten einde aan Rusland, bij den aanvang van den oorlog, een miljoen strijders tegenover te stellen, en die mogendheid door een krachtigen aanval in den beginne te noodzaken om spoedig den vrede te vragen.

Er zijn er die vermoeden dat dit half-officiële document is geschreven in een hôtel aan de oevers van den Donau, die door Parijs stroomt.

ENGELAND.

LONDEN, 11 Sept. Generaal Simpson meldt dd. 9 dezer het volgende: Sebastopol is in handen der geallieerden gevallen. De vijand heeft de Zuidzijde ontruimd, na zijne magazijnen in de lucht doen springen, en de stad in brand gestoken te hebben. — At zijne lijnschepen verbrandde hij des nachts en het slechts drie stoombooten over, die geheel verlaten in de haven rondrijven. De brug over de reede hebben de Russen achter zich afgebroken.

Eene dépêche van den admiraal Lyons bevestigt het voorgaande. Generaal Simpson meldt van den 10den: Onze verliezen, het doet mij leed het te moeten zeggen, zijn eenigermate zwaar: geen enkel generaal is echter gedood. Zoo spoedig mogelijk zal ik de namen der doden en gewonden opgeven.

— Omtrent het bombardement van Petropawlowski verneemt men uit een Amerikaansch blad, dat dit wapenfeit van weinig beteekenis is geweest, en dat het alleen de *Times* is, die zich meester heeft gemaakt van vijftig kanonnen, wijl de deppere kruiders in deze verlaten plaats niets anders hebben aangetroffen, toen zij zich aan land begaven, dan een Amerikaan en eenige rondzwerfende horden.

De inneming van Petropawlowski neemt alzoo haar natuurlijke plaats in naast de heldenfeiten te Kertsch gepleegd en de aanvallen door de engelsche oorlogschepen beproefd in de Oostzee tegen die punten langs het zee-strand, welke open en bloot liggen en niet verdedigd werden.

— Bij het overlijden van Feargus O'Connor bleek het, dat zijne zuster ten aanzien der begrafeniskosten in verlegenheid was. Dr. Tuke, de geneesheer van het krankzinnigen-gesticht, waarin de overledene de laatste jaren doorbragt, bood zich aan de noodige gelden te verstrekken en een der gezwoeren van de lijkschouwing voegde daar bij een goedstuk. Naar men zegt zijn eenige duizenden londensche werklieden voornemens aan het lijk de laatste eer te bewijzen; intusschen is de zaak nog niet afgelopen, want een neef van den overledene, de heer Roger O'Connor, beweert dat zijn oom in het gesticht van Dr. Tuke mishandeld is geworden, en in derdaad ziet men aan het lijk sporen die dat vermoeden versterken.

— De bedrijvigheid, die in de arsenalen van Woolwich heerscht, is bijna ongelooflijk. Erne onmetelijke hoeveelheid kogels en bommen, die voor drie dagen aldaar nog in ontzagelijke stapels opeengeloopen waren, zijn geregisterd aan boord van barken gebracht, van waar zij op de eerste schepen, die naar de Zwarte Zee vertrekken, ingescheept zullen worden.

— De *Courier des Etats Unis* deelt mede, dat de officiele commissarissen voor de landverhuizing te New-York schijnen besloten te hebben een einde te maken aan de misbruiken, waarvan de vreemde landverhuizers die aldaar aankomen, zoo dikwijls het slagtoffer worden. Ten einde des te beter in dit hun doel te slagen, zouden zij voornemens zijn zich dienaangaande in verbanding te stellen met de regeringen van Frankrijk, Engeland en Duitschland.

— Den 27sten Augustus heeft er op den spoorweg van New-York naar Philadelphia een verschrikkelijk ongeval plaats gehad, waarbij 23 personen gedood en 70 gekwetst werden. Onder de dooden telt men den Franschen konsul te Philadelphia.

— Uit New-York schrijft men, dat de administratoren der Vereenigde Staten-bank op 20 September een laatste dividend aan de krediteuren zullen uitbetalen. De berigtgever voegt er bij, dat daarmede de treurige geschiedenis dier bank zal zijn ten einde geloopt. Veertien jaren heeft het geduurd om de zaken der bank te liquideeren: de administrateurs ontvingen hooge jaarwedden, en nu is het einde van het lied, dat de aandeelhouders alles verliezen en de overige krediteuren slechts weinig ontvangen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 10 Sept. De *Ost. Corresp.* heeft van het Engelsche konsulaat te Bucharest de volgende dépêche ontvangen:

De geallieerden hebben den Malakoff en het zuidelijk gedeelte van Sebastopol ingenomen; de Russen hebben, na het verbranden hunner vloot, de stad vrijwillig verlaten.

— Men ziet de groote spanning de mededeeling van het konkordaat te gemoet. De aartsbisschop van Weenen, die zoo veel bijgedragen heeft om dat konkordaat tot stand te brengen, en, zo als men weet, door den Keizer met het grootkruis der orde van St. Stephanus begiftigd is, zal, naar men verzekert, in een aanstaand consistorie den kardinaalshoed ontvangen.

— Bij een plase van den Keizer van Rusland wordt het ontslag aangenomen van den heer Bibikoff, minister van binnenlandsche zaken; hij blijft evenwel lid van den keizerlijken raad en adjutant des keizers.

— Uit St. Gallen schrijft men, dat ten gevolge van het niet opkomen der stemgerechtigden Katholiken, de overwinning is gebleven aan de burgers die niet tot de kantons behoorden. Wat mag nu de oorzaak zijn dat het drie vijfde deel der bevolking van St. Gallen (het kanton telde ten jare 1851, 64,192 Protestanten, 105,370 Katholiken) ondanks de dringende vermaningen van den grijsen eervwaardigen bisschop niet als een man is opgestaan? Velelei oorzaken zijn hiervoor aan te voeren. Vooreerst hoort men in het kanton niets anders dan het doordende woord: „Helpt toch niet.“ Dergelijke denkbeelden verlammen elk verzet tegen het meer en meer zich uitbreidend voorregt en daardoor worden alle conservatieve krachten vernietigd en verdeeld. Daarbij komt de vrees dat het radikalismus elken konservatieven tegenstand door een of andere gewelddadigheid zal vrijdelen. Die vrees is door de gebeurtenissen in Tessino geregtvaardigd geworden. In de derde plaats kan ook het verval der konservatieve partij in het kanton Gallen als een oorzaak beschouwd worden. Het ontbreken der partij en gansch Zwitserland aan een gemeenschappelijke leiding en aan orde. Maar de hoofdoorzaak der bedroevende gebeurtenis in het kanton St. Gallen is de instelling van het veto-zelf. Alle vrienden van regt en billijkheid moeten bekennen dat het veto immer door de ambtenaren kan vrijdeld worden en dat het kanton gedurende den tijd den stemming in een koortsachtige spanning brengt, dat het aan leugen en bedrog een ruim veld opent, dat het 't volk redeloos maakt, en 't slechts een zwak hulpmiddel tegen slechte wetten is. Elke wet moet in eene gemeente aan een ordelijke vergadering ter aanneming of verwerping worden aangeboden en geene wet kracht erlangen, indien ze niet door de meerderheid formeel is aangenomen. Daar men zelfs heden ten dage kan aannemen, dat de meerderheid van het volk in alle kantons, zelfs Argau niet uitgezonderd, konservatief is, zoo kan men ook aannemen dat geene wet bekrachtigd zal worden, welke de regtvaardigheid en vrijheid krinken, en onlust en onheil wekken zoude. In den tegenwoordigen toestand van Zwitserland heeft men vele slechte wetten te vreezen; maar daartegen is de stemgeregtigheid des volks een sterke dam.

STADSNIUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 12 September.

BEVALLEN (8 Sept.): G. Keppler, geh. Overmeijer, D. — (9 Sept.): J. E. Burghard, geb. Jesse, Z. — OVERLEDEN (6 Sept.): A. E. Schreuder, wed. G. Koevoets, 65 j. — (8 Sept.): C. P. M. Du Buy, 6 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 11 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 54½, Obligatien 3 pc. — id. 4½ pc. 94½, Spanje 1—3 pc. 19½, Bissac 3 pc. 32½, Romeine 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 67½.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LEPENHUYSEN, Drucker en C.